

Planternes hemmelige liv og Planternes søvn kunne være to titler i samme botaniske serie, men det er bare et tilfælde. *Planternes hemmelige liv* hedder egentlig *The Secret Life of Plants* og er en dokumentarfilm af amerikanske Walon Green fra 1979 med musik af Stevie Wonder. *Planternes søvn* henviser til en lille afhandling fra 1755, *Växternas sömn*, af Sveriges berømte naturforsker Carl von Linné.

Det er digter Andreas Eckhardt-Læssøes (f. 1989) anbefalelsesværdige debut *Det skal nok gå* fra 2018, der fik mig til at se *The Secret Life of Plants*. Et helt kapitel i bogen beskæftiger sig nemlig med denne dokumentar. Carl von Linnés afhandling har mikroforlaget Virkelig planer om at bringe i Levi Ekbergs danske oversættelse i det næste nummer af *Ny Jord* – tidsskrift for naturkritik. Det bliver, så vidt vides, første gang, *Växternas sömn* udgives på dansk.

Planternes hemmelige liv og *Planternes søvn* fortæller en del om, hvad vi som mennesker (og naturforskere) ved – og har troet, vi vidste – om planter. Men filmen og afhandlingen handler i lige så høj grad om menneskets ønske om at forbinde sig med naturen og planterne. Om at vi har en tendens til at forstå planternes liv gennem vores eget, at vi tillægger dem menneskelige egenskaber og leder efter tegn på, at de er ligesom os. At de kommunikerer og sover ligesom os. På den vis er mennesket det mest komiske af alle jordens skabninger, men det er samtidig meget rørende og fint at dykke ned i de to værker her i klimakrisen og lære menneskets lidenskabelige forhold til planterne endnu bedre at kende. Ud over at blive rørt kan man også lære noget om planterne. Filmen først.

The Secret Life of Plants viser via målinger med poly- og seismografer, at planter har en bevidsthed og kan føle empati. Det hedder forskning i biokommunikation. Eckhardt-Læssøe refererer passager fra filmen og citerer fra dens medvirkende. At nedskrive det, han ser, kalder han en 'oversættelse', og det kan lyde sådan her: »To forskere går rundt i en skov/Kameraet filmer dem højt oppefra/Svampene taler med træernes rødder, siger de/Træerne taler sammen gennem svampenes mycelier/Det er et netværk, som et internet under jorden/De måler radioaktiviteten fra svampene med en geigertæller/De siger at alle svampene i skoven er én stor organisme/At man ikke kan snakke om en enkelt svamp.«

Nogle af filmens medvirkende er hentet fra gamle arkiver og er videnskabsfolk, der igennem 1900-tallet har været optaget af planters sprog og følelser: Cleve Backster, Jagadashi Chandra Bose og George Washington Carver hedder de. Andre er navnløse »glade folk, der dyrker planter«. Det måske mest slagfærdige udsagn kommer fra en af de glade. Nemlig »en hvid mand med skæg og kasket«, han siger: »Jeg tror, man kan kommunikere med alting; man kan kommunikere med sten, men så bliver man kaldt sindssyg; men sten kan elske, vi kalder det bare magnetisme«.

At kommunikere med alting er flot og inspirerende sagt. Samme kommunikative åbenhed har Eckhardt-Læssøes poesi. Det er den stemning, hele bogen er skrevet i. En generøsitet, der vender sig ud mod verden.

ANALYSE

MENNESKET BØR ALTID OG MED IVER VÆRE OPMÆRKSOM PÅ NATURENS EJENDOMMELIGHEDER

Emnet planter er bestemt ikke udtømt. Det skrev Carl von Linné allerede i 1755, og det bekræfter Andreas Eckhardt-Læssøes 'Det skal nok gå'. Måske fordi vi kan måle og iagttage, at de er ligesom os selv

AF KAMILLA LÖFSTRÖM

Det skal nok gå kommunikerer ikke for at overbevise, men for at skabe forbindelser og pege på de forbindelser, der allerede findes i verden. Mellem alle slags væsener og mellem naturvidenskab og poesi. F.eks. ved at gå i dialog med Greens film.

The Secret Life of Plants begynder dramatisk. 'Earth's Creation' hedder Stevie Wonders underlægningsmusik og lyder, som om der er et Godzillamonster på vej. Det er der ikke, men lavaen flyder og sprøjter. Er det virkelig jordens skabelse, vi er vidne til, eller dens undergang?

Det skal nok gå har også et kapitel, der hedder sådan. Det indeholder anvisninger på en række ritualer, der gerne foregår ude i naturen. Flere af dem slutter med »kast op og lad det ligge til ræven«. Der er en særlig mildhed i ordene, f.eks. i denne le-

At kommunikere med alting er flot og inspirerende sagt. Samme kommunikative åbenhed har Eckhardt-Læssøes poesi. Det er den stemning, hele bogen er skrevet i. En generøsitet, der vender sig ud mod verden

veregel: »Slå altid efter fluer med kattede bevægelser«. Titlens trøst gentages som en bøn og en handling: »Sig til dig selv, at det nok skal gå.« Eller: »Sig, det skal nok gå, med gråd i halsen, så stemmen bobler.«

Måleapparaterne og laboratorieforsøgene i *The Secret Life of Plants* kan virke som science fiction, og filmens forskere har også mødt modstand. Men af andre grunde. For George Washington Carvers vedkommende »fordi han talte med planter«. I begyndelsen af 1900-tallet foreslog Carver ellers det ret fornuftige at udskifte bomuldsdyrkingen med jordnødder, sojabønner og søde kartofler, fordi bomulden udpinte jorden og de fattige, sorte bønder.

Linné mødte også modstand i sin samtid.

Fortsættes på næste side

UDSALG

Kæmpe sko marked!

Columbia Daska Pass Outdry
Stødabsorberende mellemsål og Vibram ydersål.
Str. 41-48 **Vejl: 1799,- Nu: 899,-**

Columbia Fire Venture
Let og slidstærk vandrestøvle i en god læderkvalitet.
Str. 37-42 **Vejl: 999,- Nu: 599,-**

Haglöfs Observe Mid GT Surround
EVA mellemsål og Gore-Tex SURROUND membran. Findes både til Herre og Dame. **Vejl: 1499,- Nu: 999,-**

Columbia Ventralia 2 Outdry
Let 360° åndbarhed med god stødabsorbering og vandtæt Outdry membran.
Str. 41-46 **Vejl: 999,- Nu: 799,-**

Columbia Newton Ridge Støvle
Let vandtæt skindstøvle. Perfekt til hverdag og lettere vandreture.
Str. 36-50. **Vejl: 1099,- Nu: 599,-**

Columbia Newton Ridge sko
Let vandtæt skindsko. Perfekt til hverdag og lettere vandreture.
Str. 42-46. **Vejl: 1099,- Nu: 599,-**

Salomon Effect / Ellipse GTX
Goretex sko med god støtte. Findes til herre og Dame.
Str 36-48 **Vejl: 1199,- Nu: 699,-**

Salomon Cagliari GTX
Lækker hverdags støvle som bestemt også er velegnet til mere kuperet terræn. Herre og Dame. Str. 37-48 **Vejl: 1399,- Nu: 899,-**

Fortsat fra forrige side

Han kom jo der 124 år før Darwin og sagde, at mennesket er beslægtet med aberne. Han sammenlignede planternes støvdragere og frugtanlæg med menneskers kønsorganer. Det brød datidens teologer sig ikke om. Det kunne man læse i Informations serie '30 suveræne svenskere' fra sidste år, hvor Carl von Linné blev portrætteret af Niels Chr. Alstrup under overskriften: »Gud skabte – Linné ordnede«.

Det, Linné ordnede, står i hans hovedværk *Systema naturae* fra 1735. Her præsenterede han en systematik og et sprog til at benævne planter og dyr. *Växternas sömn* udkom altså 20 år efter hovedværket, og i indledningen peger Linné tilbage på dette og frem i tiden med den samvittighedsfulde naturforskers bemærkning om, at emnet planter bestemt ikke er udtømt. *Växternas sömn* indeholder bare to ka-

Linné skriver desuden, at søvnen giver planterne »nye kræfter ved at nyde søvn og hvile«. Akkurat som dyr og mennesker, og videre gør han opmærksom på det revolutionerende i den nye opdagelse, idet han skriver: »At planterne på denne vis kan sove, er en ny og frem til nu uhørt opdagelse, og jeg betræder her en vej, som endnu ikke er blevet betrådt, men som muligvis i fremtiden vil være mere fremkommelig, da flere forskere vil søge denne vej i ønsket om at gå i Skaberens fodspor. Mennesket, som er begavet med fornuft, bør altid og med iver være opmærksom på naturens ejendommeligheder, da de altid vil lede til nye forekomster og opdagelser, som er nyttige for menneskeheden, selv hvis de i første granskning ofte virker til at være betydningsløse.«

Linnés formidlingsevner fremgår yderligere af hans ganske præcise og omsorgsfulde iagttagelser af først forskellige dyrs søvn, der så skal lede videre til planter. Hans iagttagelser minder om kærlighed. Eller man kunne mene, at kun den forelskedes blik på den elskede ville have den samme detaljeringsgrad og tålmodighed vedrørende »alle de positioner [...] planterne indtager under søvnen«.

Planternes blade kan folde sig sammen på utrolig mange måder, hvilket Linné naturligtvis sætter i system. En kategori er de 'Dobbeltfoldede blade', hvortil Jatoba, 'bryllupsplanten', en plante i ærteblomstfamilien hører. Beskrivelsen bærer umiskendeligt Linnés signatur, idet planten direkte sammenlignes med menneskers kærlighedsliv. Det er egentlig ikke så mærkeligt, at teologerne dengang blev forargede over Linnés erotiske plantepoesi, og det er heller ikke så mærkeligt, at Forlaget Virkelig og Levi Ekberg mener, at Carl von Linné er værd at læse i dag. Hør bare: »Hos Jatoba (*Hymenaea Courbaril*) omfavner de unge blade hinanden hele natten og tager dermed skikkelse som ét blad. Vores ærede Doktor har derfor valgt at give den navnet Jatoba – bryllupsplanten.«

kultur@information.dk

Planternes blade kan folde sig sammen på utrolig mange måder, hvilket Linné naturligtvis sætter i system. En kategori er de 'Dobbeltfoldede blade', hvortil Jatoba, 'bryllupsplanten', en plante i ærteblomstfamilien hører. Beskrivelsen bærer umiskendeligt Linnés signatur, idet planten direkte sammenlignes med menneskers kærlighedsliv

pitler. I første kapitel defineres selve fænomenet således: »Med planternes søvn mener jeg her den ydre form, de klæder sig i om natten, og som er helt ulig deres udseende om dagen.« Linné er inde på det lidt problematiske i at overføre dyrs og menneskers søvn på planter, idet planterne ikke har nerver og kan fornemme deres omgivelser (hvilket jo så netop er det, *The Secret Life of Plants* ønsker at vise, at de har, 200 år senere), men naturforskeren kommer alligevel frem til, at begrebet giver mening al den stund, at det har »behaget den almægtige Skaber – al den stund, intet levende som ikke veksler mellem søvn og hvile kan overleve – at tildele de fleste, hvis ikke alle planter, en analogi til søvnen«. Og som den udmærkede formidler, han også er, skriver Linné, at en ny betegnelse for søvn blot ville være »genstand for større utydelighed og være mindre anvendelig.«

Andreas Eckhardt-Læssøe: 'Det skal nok gå' er udkommet på OVO Press, 2018.

Levi Ekbergs oversættelse af Carl von Linnés 'Växternas sömn' udkommer i næste nummer af Ny Jord. Tidsskrift for naturkritik, Forlaget Virkelig.

Walon Greens dokumentarfilmen 'The Secret Life of Plants' findes på YouTube

Besøg vor butik eller bestil online

Jagt-Fiskerimagasinet

www.JoF.dk
Nørre Voldgade 8, 1358 Kbh, 3333 7777